

Tytuł: Analiza sposobu żywienia dzieci w wieku 13–36 miesięcy z niedoborami masy ciała – badanie ogólnopolskie. / Analysis of nutrition of underweight children aged 13–36 months in Poland – nation-wide study.

Słowa kluczowe: niedobór masy ciała żywienie dzieci w wieku 13–36 mies.

Keywords: underweight nutrition toddlers

Autorzy:

Małgorzata Więch - Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka w Warszawie

Marta Barańska - Zakład Wczesnej Interwencji Psychologicznej, Instytut Matki i Dziecka

Grażyna Rowicka - Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka

Agnieszka Riahi - Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka

Patrycja Kurpińska - Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka

Małgorzata Strucińska - Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka

Hanna Dyląg - Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka

Witold Klemarczyk - <p>Zakład Żywienia, Instytut Matki i Dziecka, Warszawa</p>

Halina Weker

Streszczenie:

Wprowadzenie.

W pracy zwrócono szczególną uwagę na żywienie dzieci z niedoborami masy ciała, weryfikując w praktyce aktualne zalecenia żywieniowe.

Cel pracy.

Celem pracy była ocena sposobu żywienia dzieci w wieku 13–36 mies. z niedoborami masy ciała w porównaniu do sposobu żywienia dzieci z prawidłowym stanem odżywienia oraz w odniesieniu do zaleceń żywieniowych.

Materiał i metody.

Z reprezentatywnej ogólnopolskiej populacji dzieci w wieku 13–36 mies. (n = 400; dobór losowy dwustopniowy – losowanie na operacie powiatów, losowanie na operacie bazy PESEL) wyodrębniono trzy grupy dzieci: grupa I – dzieci ze znacznym niedoborem masy ciała (z-score BMI < -2,0; n = 58), grupa II – dzieci z niedoborem masy ciała (z-score BMI pomiędzy -1,0 a -2,0; n = 50), grupa III – dzieci z prawidłową masą ciała (z-score BMI pomiędzy -1,0 a +1,0; n = 182).

Przeprowadzono analizę ich sposobu żywienia. Pozostałe dzieci ($n = 110$) to grupa z nadmiarem masy ciała ($z\text{-score BMI} \geq +1,0$), która nie jest przedmiotem analizy w tej pracy. Do oceny sposobu żywienia dzieci wykorzystano autorski kwestionariusz ankietowy z 3-dniowym zapisem jadłospisów. Do obliczenia wartości odżywczej diet dzieci wykorzystano program komputerowy Dieta 4.0. Zależności i różnice pomiędzy zmiennymi dotyczącymi stanu odżywienia dzieci i ich sposobu żywienia oceniono odpowiednio za pomocą testu χ^2 i testu Kruskala--Wallisa.

Wyniki i ich omówienie.

Dzieci ze wszystkich grup pochodziły głównie ze środowiska miejskiego, ale wśród dzieci zamieszkujących na wsi wyższy był odsetek dzieci ze znacznym niedoborem masy ciała. Rodzice tej grupy dzieci częściej legitymowali się niższym wykształceniem. Dzieci ze znacznym niedoborem masy ciała spożywały mniej mleka i produktów mlecznych, mięsa i jego przetworów, także tłuszczów oraz warzyw i owoców w porównaniu z dziećmi z prawidłową masą ciała. Wartość energetyczna średniej całodziennej racji pokarmowej dzieci ze znacznym niedoborem masy ciała była najniższa. We wszystkich grupach niedoborowe w odniesieniu do zaleceń było spożycie witaminy D, podobnie potasu, a w grupie dzieci ze znacznym niedoborem masy ciała dodatkowo witaminy E i jodu.

Wnioski.

Uwarunkowania rodzinno-środowiskowe mają wpływ na stan odżywienia dzieci ze znacznym niedoborem masy ciała. Dzieci ze znacznym niedoborem masy ciała wymagają modyfikacji sposobu żywienia.

Abstract:

Introduction.

The study focuses on nutrition of underweight children as compared to current nutritional recommendations.

Aim.

The aim of the study was to analyse the diets of under weight children aged 13–36 months in comparison to a group of children with normal body weight and with reference to nutritional recommendations.

Material and methods.

The sample of the studied children ($n = 290$) was isolated from the representative nation-wide population of children aged 13–36 months ($n = 400$; two-stage sampling; sampling frames – list of 379 districts in Poland, list of personal identity numbers PESEL) and divided into 3 groups: group I – 58 children with severe underweight (BMI $z\text{-score}$ below -2); group II – 50 children with underweight (BMI $z\text{-score}$ between -1 and -2); group III – 182 children with normal body weight (BMI $z\text{-score}$ between -1 and $+1$). The remaining group of children ($n = 110$) had an excessive body weight ($z\text{-score BMI} \geq +1,0$) and was not analysed in this paper. The diets of the studied children were assessed using an original questionnaire with 3-day diet records and their energy

and nutritional value was calculated using Dieta 4.0 computer programme. The outcomes as well as the composition of daily food rations were compared to recommendations. Correlations and differences between children's nutritional status indices as well as energy and nutrient intake were evaluated using χ^2 test and Kruskal-Wallis test, respectively.

Results.

Children in all studied groups came mainly from urban areas. However, the percentage of severely underweight toddlers (group I) in rural populations was higher than in the two other groups. Parents of children with severe underweight were less educated more often than parents of children from the other studied groups. Severely underweight children (group I) ate less milk and milk products, meat, poultry and cold meats, fats, vegetables and fruits as compared to children with normal body weight (group III). Daily food rations of children with severe underweight (group I) had the lowest energy value. The intake of vitamin D and potassium in all 3 groups of the studied children was insufficient as compared to recommendations. The analysis of nutrient intake also revealed vitamin E and iodine deficiency in children with severe underweight (group I).

Conclusions.

Familial and environmental factors have an impact on nutritional status of children with severe underweight. The modification of diet is required in group of children with severe underweight.